

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Мазниківського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з
інвалідністю

09.02.2024

м. Хмельницький, 2024 рік

I. ВСТУП

У межах реалізації пілотного проєкту «Регіональні групи національного превентивного механізму», що здійснюється Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з метою апробації моделі автономної роботи громадських моніторів у складі регіональних груп під час здійснення повторних відвідувань національного превентивного механізму до місць несвободи, 09.02.2024 регіональною групою НППМ здійснено відвідування комунальної установи Хмельницької обласної ради «Мазниківський будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю» (далі – заклад, інтернат).

Відвідування здійснювали члени регіональної групи НППМ:

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації (керівник регіональної групи НППМ);

Шпулак Неля Василівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Мазниківський будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю знаходиться за адресою: вул. Лесі Українки, будинок 3, с. Мазники, Хмельницького району, Хмельницької області, 32265.

Керівництво інтернату: Кучерук Ганна Іванівна (на посаді з 14.03.2011 по теперішній час).

Відповідно до Статуту Мазниківського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, який затверджений розпорядженням голови Хмельницької обласної ради від 14.07.2021 за № 153/2021-о, будинок-інтернат є стаціонарним інтернатним закладом соціального захисту, що утворюється для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів.

Відповідно до наказу № 1 від 01.01.2024 у структурі закладу створено відділення стаціонарного догляду на 25 осіб.

Інтернат розрахований на перебування 70 осіб. Всього в установі проживає 65 підопічних, з яких 24 особи з інвалідністю (І група – 9 осіб; II група – 10 осіб, III група – 5 осіб). За віковою категорією у закладі проживає 2 осіб у віці від 35 до 60 років; 15 осіб - у віці від 60 до 70 років; 42- у віці від 70 до 90 років; 6 – у віці від 90 років.

З початку 2024 року до закладу влаштовано 15 осіб.

Закладом здійснюється організація надання вторинної медичної допомоги, підопічним вчасно організовується щорічний комплексний медичний огляд.

Під час огляду наявних у закладі медичних препаратів не виявлено ліків з

терміном придатності, що минув. Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» підопічними укладено (підписано) договори (декларації) з лікарями, які надають первинну медичну допомогу.

За 2023 рік в інтернаті померло 6 підопічних.

Штатна чисельність працівників будинку-інтернату складає 43,5 штатних одиниці, з них – 22 одиниці медичного персоналу (1 лікар сімейної медицини, сестри медичні – 2, молодший медичний персонал – 19).

Установа має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, терапія, а також сестринська справа.

Підопічні з інвалідністю забезпечені технічними та іншими засобами реабілітації, а також частково спеціальними засобами для догляду. На час відвідування у коридорах житлового корпусу перебували підопічні, які пересувалися на кріслах колісних.

Санітарний стан кімнат, постільної білизни та одягу підопічних задовільний.

У новоствореному (з січня 2024 року) відділенні стаціонарного догляду проживають підопічні із числа внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО). В даному відділенні проведено ремонтні роботи, закуплено нові меблі, техніку.

Територія закладу огорожена та доглянута, наявні місця для відпочинку та дозвілля підопічних (лавки, бесідки тощо) (фото 1).

У закладі облаштовано загальну кімнату відпочинку, в якій підопічні проводять своє дозвілля, а також здійснюють перегляд телевізійних програм.

Коридори закладу обладнані пристінними перилами для зручності пересування підопічних по інтернаті (фото 2).

Вбиральні інтернату також обладнані настінними поручнями та пристосуваннями для осіб з інвалідністю та інших маломобільних підопічних.

В умовах воєнного стану будинок-інтернат має достатній запас продуктів харчування та миючих засобів.

Заклад оснащений системою водопостачання. Опалення інтернату забезпечується стороннім суб'єктом господарської діяльності. Температурний режим у житлових кімнатах та інших приміщеннях відповідає нормам. У санітарних кімнатах та на харчоблоці наявна гаряча вода, підігрівання якої здійснюється електричними бойлерами. У приміщенні харчоблоку відсутні неприємні запахи, робочі поверхні та посуд чисті, витяжка в робочому стані. Працівники, що залучені до робіт на харчоблоці, вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках. Підопічних забезпечено чотириразовим харчуванням, наявне денне та перспективне меню. Підопічні забезпечені питною водою. На харчоблоці проведено заміну обладнання, посуду.

Порушень правил товарного сусідства та строків зберігання продуктів на харчоблоці закладу не виявлено. Витяжна вентиляція перебуває у технічно справному стані.

На території закладу функціонує пральний комплекс.

Працівниками інтернату здійснюється прибирання у кімнатах підопічних та приміщеннях загального користування.

Утім, у відділеннях інтернату наявні інформаційні стенди, які потребують перегляду та наповнення актуальною інформацією, зокрема про контактні дані Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, місцевого структурного підрозділу з питань соціального захисту населення, Національної поліції України, центрів з надання безоплатної правової допомоги тощо.

Заклад отримує гуманітарну допомогу, в тому числі продукти харчування. Дана допомога обліковується відповідно до чинного законодавства.

Підопічні, які на момент відвідування знаходились в пансіонаті, легко йшли на контакт, позитивно реагували на членів групи НПМ.

Під час відвідування групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування з 26 підопічними та 7 працівниками закладу.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування НПМ здійснено 25.01.2023 за результатами якого виявлені наступні порушення прав людини, зокрема:

порушення права підопічних на життя, охорону здоров'я та медичне забезпечення: неналежне спостереження за станом здоров'я підопічних, неналежне облаштування медичної частини Закладу;

неналежні умови зберігання та ведення обліку лікарських засобів, неналежний контроль за утилізацією медичних препаратів, що створює реальну загрозу здоров'ю підопічних;

здійснення медичним персоналом Закладу ін'єкцій підопічним за відсутності призначення лікаря; порушення прав підопічних на гідні умови проживання;

порушення установленної норми площі житлових приміщень з розрахунку на одного підопічного;

не забезпечено приведення підвального приміщення, яке визначено як укриття, і має забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних та персоналу закладу у разі повітряної тривоги або обстрілів, до належного технічного, протипожежного і санітарного стану;

порушення права маломобільних підопічних на доступність;

порушення права на професійну правничу допомогу.

За результатами відвідування було внесено подання Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини до Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства соціальної політики України, Національної соціальної

сервісної служби України, Хмельницької обласної ради, Хмельницької обласної державної адміністрації щодо усунення виявлених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду.

За інформацією, наданою закладом, зазначені у попередньому звіті рекомендації були частково виконані за попередній період.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. Незважаючи на наявність Акту огляду об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо його використання для укриття населення як найпростіше укриття від 12.06.2023, затвердженого заступником начальника відділу ДНС Хмельницького районного управління ГУ ДНСНС України у Хмельницькій області, в приміщенні, яке використовується закладом як найпростіше укриття для підопічних та персоналу, відсутні: засоби гігієни, одяг, взуття, запас продуктів харчування, відсутні умови доступності для маломобільних підопічних з числа ліжкових хворих, що є порушенням пункту п'ятого Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 №185.

Групою НППМ також зафіксовано, що в укритті відсутня належна система вентиляції (наявної природної витяжки недостатньо для циркуляції свіжого повітря), надмірна вологість повітря, що призводить до появи стійкого запаху цвілі.

Укриття має один вихід, який не забезпечує вільний та належний доступ до приміщення укриття та можливість користування цим приміщенням маломобільними, оскільки, вздовж маршруту наявні високі пороги, незручні сходи, відсутня відповідна кількість місць для сидіння/лавок для розміщення всіх підопічних та персоналу закладу (фото 10).

Під час спілкування з підопічними та персоналом закладу було з'ясовано, що адміністрацією інтернату порушується право підопічних на безпеку, сигнал «повітряна тривога» персоналом закладу ігнорується, евакуація підопічних та персоналу інтернату до укриття не здійснюється.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

2. Медична документація у закладі ведеться із порушенням вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» (далі – наказ МОЗ України № 110). Так, у

закладі ведуться застарілі зразки первинної медичної документації у формі «Історія хвороби» (фото 3).

3. Амбулаторний прийом та огляд підопічних не реєструється належним чином, відсутня Форма первинної облікової документації № 074/о «Журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів», що суперечить вимогам наказу МОЗ України № 110. Водночас ведеться журнал обліку невідкладної допомоги Мазниківського будинку-інтернату (фото 4).

4. Травми та ушкодження підопічних належним чином не фіксуються в Журналі травматизму. Зокрема не ведеться Журнал реєстрації випадків виявлення у вихованців/підопічних інтернатних закладів/установ тілесних ушкоджень, форма якого затверджена спільним наказом МОЗ та МВС від 06.07.2016 № 612/679. Незважаючи на травматизм серед підопічних, повідомлення про отримані підопічними травми в інтернаті до органів поліції, у жодному із зафіксованих випадків не направлялись (фото 5).

5. Відповідно до вимог пункту 35 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772 (далі – Типове положення), житлові кімнати облаштовуються кнопками виклику персоналу. Інтернатом забезпечується їх обов'язкове цілодобове функціонування. Водночас групою НПМ встановлено, що всупереч вказаним вище вимогам, житлові кімнати підопічних, навіть ті, де проживають особи з інвалідністю та ліжкові хворі, не обладнані кнопками виклику персоналу.

6. Листки лікарських призначень ведуться в довільній формі, без ідентифікації закладу охорони здоров'я, що суперечить вимогам наказу Міністерства охорони здоров'я України від 29.05.2013 року № 435 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності» (фото 6).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

7. Відповідно до пункту 6.1.1.2 ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» площі житлових кімнат у відділеннях для осіб, спроможних самостійно пересуватися, і для осіб з інвалідністю, що пересуваються на кріслах колісних, приймаються з розрахунку не менше відповідно 8 м² і 10 м² на людину, але не менше 10 м² і 12 м² – в одномісних кімнатах.

Всупереч викладеним нормам у більшості випадків житлові кімнати не відповідають вказаним нормам (фото 7).

8. Пунктом 35 Типового положення передбачено, що житлові кімнати для двох і більше осіб облаштовуються ширмами для забезпечення приватності під

час переодягання, проведення санітарно-гігієнічних процедур. Водночас у відвіданих групою НПМ багатомісних кімнатах для проживання підопічних відсутні ширми, перегородки або інші засоби забезпечення приватності.

9. Вимогами ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» передбачено, що перед їдальнею або у приміщенні їдальні має бути облаштований один умивальник на 20 місць, але не менше ніж два умивальники. На момент відвідування приміщення їдальні обладнано лише одним умивальником, який знаходився у несправному стані (зламаний кран відкриття води).

10. Відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми), кожен підопічний має бути забезпечений приліжковою тумбочкою та твердим стільцем, а в кожній кімнаті має бути шафа для одягу.

В порушення вказаних вимог підопічні закладу недостатньо забезпечені кімнатним обладнанням. В деяких кімнатах відсутні шафи для одягу, внаслідок чого підопічні змушені зберігати особисті речі на ліжках та стільцях (фото 8). Кількість стільців у переважній більшості кімнат не відповідає кількості підопічних, які там проживають.

11. При спілкуванні з маломобільними підопічними встановлено, що деяким із них персоналом установи упродовж тривалого часу (понад 1 рік) не забезпечено можливості бувати на свіжому повітрі. Ліжкові хворі з числа підопічних також позбавлені можливості перебувати на вулиці.

12. Групою НПМ у приміщенні харчоблоку виявлено ряд порушень санітарних вимог, встановлених статтею 37 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», зокрема: в холодильних камерах наявні продукти харчування, в тому числі заморожені м'ясні продукти, без відповідного стікерування та терміну придатності, крупи зберігаються у відповідних контейнерах, проте також не стікеровані.

13. Журнал бракеражу готової продукції ведеться, однак зняття проби та записи ведуться лише дієт сестрою. На момент моніторингу відсутні записи за два дні, що свідчить про формальне ведення журналу (фото 9).

Порушення права на вільний розвиток особистості (стаття 23 Конституції України).

14. Статтею 23 Конституції передбачено, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому

забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості. Відповідно до пункту 6 Типового положення підопічним інтернату гарантуються створення умов для участі в культурно-дозвіллевих заходах з урахуванням побажань підопічних; залучення до заходів, спрямованих на ведення активного способу життя, з урахуванням стану здоров'я та побажань підопічних, створення для цього відповідних умов; організація заходів з метою залучення до життєдіяльності місцевої громади тощо.

Водночас дозвілля підопічних установи є вкрай обмеженим. Зі слів підопічних, їх дозвілля полягає лише у перегляді телебачення. Деякі підопічні за бажанням можуть користуватись послугами сільської бібліотеки. За потреби сільський бібліотекар приносить до закладу запитувану художню літературу.

Водночас, ліжкові хворі з числа підопічних закладу до будь-яких культурно-дозвіллевих заходів у інтернаті не залучаються.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Хмельницькій обласній військовій адміністрації:

Забезпечити контроль за усуненням недоліків, викладених у цьому звіті та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання підопічних.

Комунальній установі «Мазниківський будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю»:

1. Забезпечити дотримання у закладі прав підопічних на достатній життєвий рівень, що включає гідні умови проживання.

2. Забезпечити належне ведення медичної документації підопічних відповідно до вимог відомих нормативних актів Міністерства охорони здоров'я України.

3. Вжити заходів щодо обладнання житлових кімнат підопічних (у першу чергу – ліжкових хворих) кнопками виклику персоналу відповідно до вимог Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772.

4. Усунути наявні порушення вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» щодо дотримання норм площі проживання на одну людину у житлових кімнатах у відділенні для ліжкових хворих.

5. Укомплектувати житлові кімнати меблями та іншим інвентарем відповідно до вимог Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених

наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857.

6. Забезпечити підопічним (ліжковим хворим) можливість регулярно перебувати на свіжому повітрі та забезпечити культурно-дозвіллеві заходи.

7. Урізноманітнити культурно-дозвіллеву діяльність в установі з урахуванням побажань підопічних відповідно до вимог Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772.

8. Усунути порушення санітарних норм в роботі харчоблоку (ведення бракеражу, строки/маркування продукції).

9. Вжити заходи щодо облаштування найпростішого укриття з урахуванням вимог чинного законодавства.

Додаток: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

**Керівник регіональної групи НПМ
Представник громадської організації**

Ольга ОСЕРЕДЧУК

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

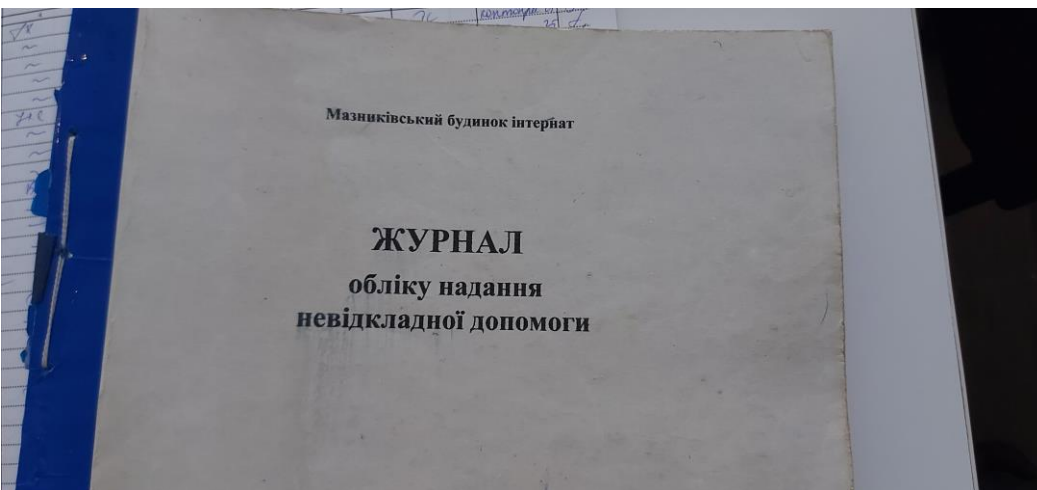

фото 3

МІНІСТЕРСТВО ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МАЗНИКІВСЬКИЙ БУДИНОК-ІНТЕРНАТ
ДЛЯ ПРИСТАРІЛИХ ТА ІНВАЛІДІВ
Історія хвороби

Корпус _____ Кімната _____
 Прізвище _____ Ім'я _____
 То батькові _____ Вік _____
 Адреса рідної _____
 Професія пенсіонерка
 Група інвалідності _____
 Ким направлений Деп.пр. сек. заг. насел.
 Диагноз при поступленні _____
 Диагноз заключний клінічний ДІАГНОЗ ОК. МК. Д.Х. Д.ОС. СН.Т.С. Т.Х.С.
Д.Р. неврівноважений нервово-сенсорний апарат мажор
 а) основний _____
 б) ускладнення основного _____
 Дата поступлення 7.09.17 Дата вибуття (смерті) _____

с. Мазники

фото 4

Назва матеріалу	Номер	Одиниця виміру	Номерквартуний №	Ціна
Харч. продукція	Поступило	кг	1957	с. Мазники
300523	Поступило	кг	1970	с. Мазники
70603	Поступило	кг	1946	с. Мазники
300623	Поступило	кг	1972	с. Мазники
80203	Поступило	кг	1961	с. Мазники
080203	Поступило	кг	1954	с. Мазники
120203	Поступило	кг	1961	с. Мазники
220203	Поступило	кг	1962	с. Мазники
100503	Поступило	кг	1983	с. Мазники
19703	Поступило	кг	1945	с. Мазники

фото 5

ЛІСТ ЛІКАРСЬКИХ ПРИЗНАЧЕНЬ

Дата та відмітка про призначення та виконання

Призначення	Виконав всїдї	1/10	2/10	3/10	4/10	5/10	6/10	7/10	8/10	9/10	10/10	11/10	12/10
Режим													
Дїста													
Фурссїдї	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
асептїк	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
Фурссїдї	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
асептїк	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
Фурссїдї	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
асептїк	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
Фурссїдї	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
асептїк	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
Фурссїдї	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
асептїк	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
Фурссїдї	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
асептїк	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
Фурссїдї	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
асептїк	лікар	✓	✓	✓					✓	✓	✓		
	сестра	✓	✓	✓					✓	✓	✓		

фото 6

фото 7

